

LUNDS
UNIVERSITET

Urban och rural maskulinitet

En diskursiv analys om manliga identiteter skildrade i rurala
rum

Mikaela Rask

Kandidatuppsats i Samhällsplanering

Lunds universitet
Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi
Handledare: Tomas Germundsson

Höstterminen 2018
SGEL36

Abstract

This essay aims to analyse discursive power structures between rural and urban environments and how these are expressed through character portrayals of men in rural environments. The essay will also examine whether or not a relation between the discursive power structure (between the rural and urban) and a hegemonic masculinity can be found within the source material. The source material consists of a Swedish movie, two Swedish commercials and a chapter from a Swedish fictional book. The theoretical base of the essay consists of Connells theory about multiple masculinities, discourse and power theory and urban norm theory. For the analysis of the material a discourse analysis has been used as method. The conclusion of the essay is that urban men are portrayed in a favourable way whilst the rural men are portrayed as being gender unequal and deviant. In these portrays an urban norm is reflected – an outlook of the urban as norm and the rural as deviant. However, there is an exception made in the commercials, where the rural are portrays in a favourable way. A relation between the discursive power structure (between the rural and urban) and a hegemonic masculinity is found in the Swedish movie but is not visible in the remaining source material.

Keywords: rural, urban, discourse analysis, hegemonic masculinity, urban norm.

1. Inledning	4
1.1 Syfte.....	2
1.2 Frågeställning.....	3
1.3 Avgränsning.....	3
1.4 Disposition.....	3
2. Bakgrund	5
2.1 Stad och land	5
2.2 Konstruktion av genus	6
3. Teoretisk översikt.....	7
3.1 Teoretiska begrepp	7
3.1.1 Den urbana normen	7
3.1.2 Stad och landsbygd.....	7
3.2 Diskurs- och maktteori.....	8
3.3 Hegemonisk maskulinitet.....	9
3.4 Kritisk reflektion av teorier.....	11
4. Metod.....	13
4.1 Diskursanalys.....	13
4.2 Urval	14
4.3 Källor.....	15
4.4 Genomförande	16
4.5 Kritisk reflektion av metoder	17
5. Tidigare forskning.....	18
5.1 Konstruktionen av rural maskulinitet utifrån den urbana normen.....	18
5.2 Det urbana tolkningsföreträdet	19
5.3 En jämförelse mellan genusforskning och landsbygdsforskning	20
6. Empiriskt material i detalj	22
6.1 En Ettas Dagbok	22
6.2 Jägarna	23
6.3 Norrlands Guld.....	27
7. Analys av källmaterialet med återknytning till uppsatsen teorier	29
7.1 Representationer av rurala manliga identiteter	29
7.2 Maktrelationen mellan urbana och rurala maskuliniteter	31
7.3 Multipla maskuliniteter i källmaterialet	33
8. Slutsats och avslutande diskussion	36
8.1 Resultat	36
8.2 Avslutade diskussion	39
8.3 Vidare forskning	40
9. Källförteckning.....	41

1. Inledning

”Undrar hur det skulle vara om det var lite mer som i Stockholm här uppe”

(Norrlands Guld, När du vill vara dig själv för en stund, 2009)

Citatet ovan är från en reklamfilm för Norrland Guld. I reklamfilmen frågar sig en av norrländska karaktärerna hur det skulle vara om Norrland var mer som Stockholm. Karaktären får snabbt svar på sin fråga då den innan lugna norrländska baren de sitter vid förvandlas till ett ställe fullt av stockholmare. Stockholmskaraktärerna är diametralt motsatta från de norrländska karaktärerna. De norrländska männen är lugna och vill mest bara dricka sin öl i tystnad medan stockholmarna är högljudda och hektiska. Det är två typer av män som porträtteras – den urbana mannen och den rurala mannen.

Reklamfilmen är kort men den porträtterar tydliga skillnader mellan stad och landsbygd och mellan karaktärer kopplade till dem två. Skildringen kan ses som en del av ett större sammanhang i samhället där staden alltmer skiljs åt ifrån landsbygden. I takt med att Sverige moderniseras och urbaniserar hamnar landsbygden efter och klyftan mellan de två blir allt större. I reklamen idealiseras den norrländska tillvaron och levernet, detta är dock inte alltid fallet. Karaktärsporrätteringar av norrlänningar eller mer generellt folk från landsbygden finns det mycket av och det är inte alltid dessa porrätteringar är lika smickrande som reklamfilmen.

Då jag själv är från landsbygden så är jag intresserad av hur kulturella framställningar av rurala karaktärer görs och hur dessa spelar in i ett större sammanhang. Denna uppsats ämnar till att utreda just detta, alltså kopplingar mellan manliga karaktärsskildringar och maktordningen mellan det urbana och det rurala.

1.1 Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att synliggöra hur en diskursiv maktordning mellan det rurala och det urbana tar sig uttryck genom karaktärsskildringar av män i rurala miljöer. Jag vill även undersöka om det finns ett samband mellan den diskursiva maktordningen (mellan det urbana respektive det rurala) och den hegemoniska maskuliniteten utifrån mitt källmaterial.

Mina förhoppningar är att denna uppsats kommer att bredda insikten för hur den diskursiva maktordningen mellan stad och landsbygd uttrycks genom rurala respektive urbana karaktärsskildringar. Jag hoppas även att denna uppsats kan användas som ett framtida verktyg för att jobba mot ett nytt forskningsrön inom samhällsplaneringen där genus, identitetsskapande och spatial geografi kombineras.

1.2 Frågeställning

Frågorna som uppsatsen försöker besvara är följande:

- Hur uttrycks den diskursiva maktordningen mellan det rurala och det urbana genom karaktärsskildringarna i källmaterialet?
- Vad finns det för samband mellan det urbana respektive det rurala och den hegemoniska maskuliniteten utifrån karaktärsskildringarna i källmaterialet?

1.3 Avgränsning

Eftersom att uppsatsen förhåller sig till en tidsbegränsning så är det oerhört viktigt att dess omfattning avgränsas. Mitt empiriska material kommer att bestå av *Jägarna*, en svensk kriminal-thriller film släppt 1996, *En Ettas Dagbok*, en skönlitterär barnbok och två reklamfilmer för ölproducenten Norrlands Guld. Det är utifrån detta källmaterial uppsatsen analyserar. Den främsta anledningen till valet av källmaterial är för att de är tre olika kulturella medier (film, bok och reklam) som riktar sig till olika målgrupper. Uppsatsens analys kommer att ha ett fokus på karaktärsskildringar av män då ett fokus på skildringar av både män och kvinnor skulle innebära en alldeles för omfattande analys, så genom att enbart fokusera på män och maskulinitet så preciseras och tydliggörs undersökningen.

I uppsatsen så läggs fokus på följande begrepp; landsbygd/rural, stad/urban, urban norm och hegemoniska maskulinitet.

1.4 Disposition

Uppsatsen består av sju huvuddelar. Först kommer inledningen (se kapitel 1) som redogör uppsatsens syfte, frågeställningar och avgränsning. I nästkommande del (se kapitel 2) redogörs uppsats bakgrund där relationen mellan stad och landsbygd och konstruktionen av genus diskuteras. I kapitel 3 redogörs uppsatsens teoretiska ramverk och dess teoretiska begreppsram. I följande avsnitt (se kapitel 4) diskuteras material och metod och här ges en djupare beskrivning av studiens metodologiska tillvägagångsätt. I avsnittet därpå (se kapitel 5) diskuteras tidigare forskning som berör studiens undersökning. I kapitel 6 redogörs en

djupare beskrivning av uppsats empiriska material, här ges en noggrann redogörelse av det empiriska källmaterialet. Därefter (se kapitel 7) presenteras studiens analys, här analyseras och diskuteras det empiriska källmaterialet. Analysen knyter även samman uppsatsens teori med empiri. I sista avsnittet (se kapitel 8) presenteras uppsatsens slutsatser, dessa utgår ifrån analysen. Här kommer även förslag på vidare forskning att läggas fram. I slutet av uppsatsen återfinns källförteckningen.

2. Bakgrund

2.1 Stad och land

En av samhällsplaneringens stora utmaningar är och har sedan en tid tillbaka varit urbaniseringen, det vill säga omflyttningen från landsbygd till stad. Att fler människor väljer att bosätta sig i staden har skapat en rumslig obalans mellan det rurala och det urbana då landsbygden ständigt minskar i befolkning. Detta leder i sin tur till problem som exempelvis arbetsbrist på landsbygden och bostadsbrist i staden. Att utjämna den rumsliga obalansen mellan städer, främst stad och landsbygd har sedan 1960-talet varit fokus för den svenska regionalpolitiken (Forsberg, 2005).

Det existerar en dualism mellan stad och landsbygd både inom planeringssfären men även inom forskningssfären där landsbygden som objekt för forskning samt planering många gånger ses som underordnad staden och det finns även en uppfattning om landsbygden som outvecklad och avvikande från normen, där normen utgör det urbana livet (Forsberg, 2005). Staden ställs i kontrast till landsbygden där staden beskrivs i egenskaper som modern och utvecklande och landsbygden som traditionell och trygg. Den tyska filosofen och sociologen Ferdinand Tönnies var tidig med att beskriva dualismen mellan stad och landsbygd. För att påvisa kontrasten mellan stad och land så använde sig Tönnies av de tyska begreppen ”*gemeinschaft*”, *gemenskap*, och ”*gesellschaft*”, *företaget*, där ”*gemeinschaft*” stod för det traditionella och kända, alltså egenskaper som förknippas med landsbygden, och ”*gesellschaft*” för det moderna och anonyma, alltså staden (Ramberg, 2005).

Ramberg skriver att det idag är lika aktuellt att diskutera dualismen som pågår mellan stad och landsbygd som det var när Tönnies myntade sitt begreppspar men att moderna debatter om stad och landsbygd tenderar att fokusera på vem av landsbygdsbon eller stadsbon som är dumast respektive smartast. Ramberg skriver dock vidare att dessa debatter snarare handlar om fördelningsfrågor och om framtiden skall forma sig som storstaden eller landsbygden (Ramberg, 2005).

2.2 Konstruktion av genus

Ordet genus användas vanligtvis för att beskriva det socialt konstruerade könet, det vill säga ett sätt att förklara hur manligt och kvinnligt görs. Vid användning av ordet genus så ignoreras den biologiska könstillhörigheten och talar istället om ett kön som är socialt och kulturellt konstruerat. Begreppet introducerades i Sverige på 80-talet av historiken Yvonne Hirdman som betonade vikten vid förståelse kring hur manligt och kvinnligt produceras i samhället utifrån den omgivning människor lever i. Begreppet introducerades dock redan på 60-talet i USA av den amerikanska socialantropologen Gayle Rubin som i sin forskning inom psykologi myntade ordet ”gender” som stod för ”konstruktionen av socialt och kulturellt kön” och som på svenska översatts till genus (Notionella sekretariatet för genusforskning, 2016)

Genus förknippas ofta med begreppet maskulinitet och femininitet då båda dessa socialt och kulturellt ”görs”. Maskulinitet och femininitet är inget människor föds in i utan ett beteende och fenomen som människan lär sig agera utifrån kopplat till det sammanhang, den kultur och tidsperiod människan lever i. Diskuteras könstillhörighet i ren biologisk form så finns det två kategorier vilka är man och kvinna, medan genus är de egenskaper samhället tillskriver kön och de normer som tillkommer av att tillhöra ett visst kön. Genus är alltså inte konstant och fast som den biologiska könstillhörigheten utan går utöver det biologiska, ett exempel på detta kan vara en biologiskt född kvinna som agerar utifrån manliga normer, exempelvis klär sig och agerar maskulint (Ibid).

Undersökningen av hur den rurala kvinnan och den rurala mannen ses inom populärkulturen i jämförelse med den urbana är ett exempel på genus, detta eftersom att genus också är ett sätt att förklara varför vissa samhällsstrukturer existerar och upprätthålls (Ibid). Genus är ett sätt att förklara hur maskulinitet samt femininitet skildras olika beroende på om man förknippas med landsbygd eller stad. Det är även ett sätt att förstå om och hur maktordningen mellan en kvinna och en man skiljer sig beroende på geografi (Jordbruksverket, 2018).

3. Teoretisk översikt

3.1 Teoretiska begrepp

3.1.1 Den urbana normen

Den urbana normen är ett synsätt där det urbana, vilket i sammanhanget innebär staden, och dess miljö betraktas som det normala och normativa medan ställen som inte platsar inom stadskategorin alltså landsbygd och glesbygd anses vara avvikande och icke-normativt (Härifrån, 2018). Den urbana normen innebär att staden ofta sammankopplas med positiva värden exempelvis modern och utvecklande medan landsbygd och glesbygd sammankopplas med negativa värden som traditionell och bakåtsträvande vilket bidrar till att staden får en överordnad position i förhållande till landsbygd och glesbygd vilket även gäller dess invånare. Staden hamnar alltså i både en diskursiv och territoriell maktposition (Forsberg, 2005).

Malin Rönnboll, universitetslektor vid Umeå universitet, menar på att i en värld där en urban norm existerar så är det också viktigt att tala om ett urbant tolkningsföreträde (Rönnboll, 2014) Ett urbant tolkningsföreträde är ett ställningstagande som menar på att staden och dess invånare får ta större del av samhällets gemensamma resurser i jämförelse med landsbygden (Rönnboll, 2014) Det urbana tolkningsföreträdet målar även upp en bild av landsbygden som problematisk och i större behov av stöd och mindre lämpad för investeringar. Inom den urbana normen finns det alltså en tydlig maktrelation mellan stad och landsbygd där staden har tolkningsföreträde (Rönnboll, 2014).

3.1.2 Stad och landsbygd

Denna uppsats utgår ifrån Jordbruksverket definition av landsbygd och stad. Jordbruksverket definierar landsbygden genom att dela in alla Sveriges kommuner i fyra olika regionstyper, denna uppdelning baseras på pendlingsmönstret inom en kommun, befolkningsdensitet och kommunens regionala balans (Jordbruksverket, 2018).

Jordbruksverket definierar de fyra olika regionstyperna såhär:

- **Storstadsområden:** kommuner där 100 procent av befolkningen tillhör kategorin TOT (tätort med fler än 10 000 invånare) eller TON (tätortsnära). Dessa kommuner finns endast i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö.
- **Stadsområden:** kommuner med en befolkning som är minst 30 000 och/eller där den största tätorten har minst 25 000 invånare. Mindre kommuner som gränsar till dessa större kommuner och där utpendlarna som andel av nattbefolkningen överstiger 50 procent kopplas också till respektive storstadsområden.
- **Landsbygd:** kommuner som inte ingår i de två tidigare klassificeringarna (orstadsområden och stadsområden) och som samtidigt har en befolkningstäthet av minst fem invånare per km².
- **Gles Landsbygd:** kommuner som inte ingår i de tre övriga klassificeringarna och som har en befolkning som är mindre än fem invånare per km².

3.2 Diskurs- och maktteori

Diskursanalys kan både användas som en samhälls- och vetenskapsteori där fokus ligger på språket och dess användning även som metod där fokus ligger på att analysera texter på ett visst sätt. Denna uppsats kommer att använda diskursanalys både som teori och som metod. I en diskursanalys som samhällsvetenskaplig teori så menas på att den givna verkligheten inte kan representeras av språket och dess användning. Språket ses istället som något som är formande och något som skapas i en social kontext och sociala fenomen såsom identiteter och relationer formas och skapas genom språket. Den sociala verkligheten menar man konstrueras genom språket och man förenar vad som sägs med vad som görs. Man utgår även från en syn på språket som meningsskapande och menar på att språket bidrar till att forma vår uppfattning av verkligheten, vår syn på oss själva och vår syn på andra (Bergström & Boréus, 2000). Diskursanalys kan också användas som ett analytiskt verktyg för att rekonstruera identiteter. I diskursanalys som teori så ses inte identiteter som givna utan som föränderliga. Hur vi talar om vissa identiteter, alltså själva diskursen om dessa identiteter ger också vissa förutsättningar för dessa identiteter. Bergström och Boréus skriver i sin bok *Textens makt och mening* (2000:235) att; ” Varje identitetformation sker i huvudsak i och genom diskursen och blir länk mellan handlingsutrymme och diskurs. Identiteten x blir emellertid inte möjlig om den inte ställs i opposition till något annat, ”den andre” till något den inte är. Det är därför

diskursanalyser ofta utgår från distinktioner vi och dom”. Foucault som ofta förknippas med diskursanalys beskrev diskurs som en ”praktik som frambringar en viss typ av yttranden” och menade på att diskurs utgörs av ett regelsystem som legitimerar vissa kunskaper och auktoriteter samtidigt som den förnekar andra kunskaper och andra möjligheter (Bergström & Boréus, 2012). Han menade även att diskurser var dynamiska vilket innebär att olika diskurser står i relation till andra diskurser, alltså elementen av en diskurs formas utifrån elementen av en annan diskurs och skapar därmed möjligheter och begränsningar för denna. Tar vi exempelvis landsbygdskursen så utgörs denna av de element som stadsdiskursen saknar, alltså de element som inte finns i den ena diskursen produceras i den andra (Bergström & Boréus, 2012)

Diskursanalys kan även förknippas med makt och maktordningar, då man ser på språket och det språkliga mönstret som något som begränsar vårt sätt att tänka (Bergström & Boréus, 2000). Foucaults beskrivning av vad som utgör en diskurs är också ett tydligt exempel på hur makt kan relateras till diskursanalys.

3.3 Hegemonisk maskulinitet

Den australienska sociologen R. W. Connell namngav teorin hegemonisk maskulinitet. Detta begrepp använder hon för att beskriva och kartlägga olika typer av maskuliniteter. Connell skiljer på fyra typer av maskuliniteter som hon menar existerar inom den rådande västerländska genusordningen (Connell, 2008). Hon urskiljer först den hegemoniska maskuliniteten som är i fronten av hierarkin bland multipla maskuliniteter.

Connell menar att hegemonisk maskulinitet är dels det stereotypiska mansidealet men även en process som ständigt görs och som bygger på att man idealiserar och legitimerar en viss maskulinitet (alltså den hegemoniska) genom att ständigt bekräfta den som auktoritär (Connell, 2008). Connell menar dock att den hegemoniska maskuliniteten är föränderlig och inte absolut. Den maskulinitet som anses vara auktoritär och som legitimeras som ideal kan utmanas och ersättas och sedan skapa en ny hegemonisk maskulinitet med egenskaper som skiljer den från den förra (Connell, 2008).

Connell presenterar även tre andra maskuliniteter vilka är underordnad, marginaliserad och delaktig maskulinitet (Connell, 2008). Underordnad maskulinitet beskriver de grupper av män

som utesluts från den politiska, kulturella och ekonomiska sfären i samhället (Connell, 2008). Connell refererar till homosexuella män som en del av den underordnade maskuliniteten. Homosexuella är underordnade heterosexuella män genom den heteronormativa strukturen som präglar de flesta samhällena, de utesluts mer än sällan i politiken och kulturen och att vara homosexuell inom den patriarkaliska ideologin är att uteslutas från den hegemoniska maskuliniteten (Connell, 2008). Även om det oftast är homosexuella män som refereras som en del av den underordnade maskuliniteten så menar Connell att även andra män som inte är homosexuella utesluts från den hegemoniska maskuliniteten och att det som kännetecknar underordnad maskulinitet är alltså män som politiskt, kulturellt och ekonomiskt utesluts (Connell, 2008).

” Maskuliniteter som är så konstruerade att de erhåller den patriarkaliska utdelningen utan de spänningar och risker de innebär att befinna sig i patriarkatets frontlinje är i denna meningen delaktiga – slöare versioner av den hegemoniska maskuliniteten ” (Connell, 2008:102). Connell skriver i citatet ovan om delaktig maskulinitet och förklarar det som de män som inte ingår i den hegemoniska maskuliniteten men som drar fördel av den och dess utdelning. Få män menar Connell lever upp till den normativa standaren av den hegemoniska maskuliniteten men majoriteten av män drar ändå fördel av denna. Delaktig maskulinitet är de män som tar del av den patriarkaliska utdelningen, alltså fördelarna som män får genom att vara överordnad främst kvinnor men även andra män, exempelvis homosexuella män, i samhället (Connell, 2008).

Connell avslutar sin teori om multipla maskuliniteter med att tala om marginaliserad maskulinitet, som är den maskulinitet som legitimerar och auktoriserar den rådande hegemoniska maskuliniteten utan att hota den. Hur vi talar och analyserar olika maskuliniteter hör ofta samman med klass, ras och andra samhällsstrukturer. Connell ger ett exempel på hur vi kan förstå marginaliserad maskulinitet och menar att icke-vita idrottsmän kan exempelvis fungera som förebilder inom den hegemoniska maskuliniteten men deras enskilda berömmelse leder inte till att andra icke-vita män bekräftas som auktoritär och förstås av samhället som hegemoniska (Connell, 2008).

Connells teori om multipla maskuliniteter bör förstås i relation till varandra och förlorar sin betydelse om vi analyserar dem i sig själva, men den ger oss ett analytiskt verktyg för hur vi kan förstå olika maskuliniteter i relation till varandra och samhällets strukturer (Connell,

2008). Denna uppsats kommer att använda sig av Connells teori om maskulinitet för att se hur olika mäns maskulinitets kan tolkas utifrån geografi och försöka se om det går att urskilja olika typer av maskuliniteter utifrån tillhörighet till antingen stad eller landsbygd.

3.4 Kritisk reflektion av teorier

Diskursanalys med sin syn på språket som meningsskapande och något som bidrar till att forma vår uppfattning av verkligheten kan kritiseras för att vara idealistisk och relativistisk. Kritiker till diskursanalys menar på diskursanalys är idealistisk i den meningen att verkligheten blir en konstruktion då den ständigt reduceras till tankar och idéer om verkligheten (Bergström & Boréus, 2012). Bergström och Boréus (2012) skriver dock att diskursanalytiker brukar förneka tanken om diskursanalys som idealistisk och dem menar istället på att det finns en verklighet och att den inte är en konstruktion och att ett möjligt svar från förnekare av denna kritik är ”meningsskapande kan varse sig reduceras till en begrepps- eller idévärld, eller till en externdiskursiv sfär, utan måste inkludera texter, praktiker, instruktioner osv” (Bergström & Boréus 2012:401). Diskursanalys kan också kritiseras för att vara relativistisk och kritiker menar på att det som avgör vad som är sant eller falskt inom en diskurs blir vårt sätt att tolka denna (Bergström & Boréus, 2012). Bergström och Boréus (2012:402) skriver att en kritik som tas upp är ”om sättet att läsa avgör vad som är sant kan... den effektivaste tolkningen bli den sanna och effektiviteten bli sanningskriterium”. Ett svar från diskursanalytiker på denna kritik är att de inom en given diskurs har möjlighet att avgöra vad som är sant och falskt även om ett objekts mening måste ses som diskursivt (Bergström & Boréus, 2012). Ytterligare en kritik som riktas mot diskursanalys är att den ibland har en abstrakt karaktär då analyser av dessa slag kan sakna transparens och en tydlig form och att läsaren ibland kan ha svårt att koppla samman slutsatserna till empirin (Bergström & Boréus, 2012).

Connells teori om multipla maskuliniteter; hegemonisk maskulinitet, delaktig maskulinitet, underordnad maskulinitet och marginaliserad maskulinitet (Connell, 2008) bör som nämnt tidigare förstås i relation till varandra då de förlorar sin betydelse om de analyseras i sig självt men fungerar som ett analytiskt verktyg för att förstå maskuliniteter i relation till varandra men också i relation till och samhällsstrukturer. Kritik kan dock riktas mot att definitionerna av vad de olika maskuliniteterna innebär är vaga och inte alltid lätta att förstå. Connell (2008)

skriver även att den hegemoniska maskuliniteten är inte alltid given och bör inte ses som en låst karaktärstyp, utan den ser och ter sig olika och den hegemoniska maskuliniteten i ett västerländskt land ter sig troligtvis annorlunda från den i ett icke-västerländskt land. Då definitionen av de olika maskuliniteterna är vaga och den hegemoniska maskuliniteten inte alltid är given samt ter sig olika i olika utifrån bland annat kultur och situation så kan det vara svårt att tillämpa hennes teori och i praktiken urskilja olika maskuliniteter.

4. Metod

Diskursanalys har använts som ett metodologiskt tillvägagångsätt för att analysera studiens källmaterial. Då studien fokuserar på karaktärsskildringar av män i rurala miljöer och hur dessa skildringar återspeglar en maktrelation mellan det urbana och det rurala samt vilka samband det finns mellan den diskursiva maktordningen (mellan det urbana respektive det rurala) och den hegemoniska maskuliniteter, så är diskursanalys som metod mest lämpad.

4.1 Diskursanalys

Diskursanalys är en metod som analyserar kvalitativa data där fokus ligger vid textens eller bildens underliggande betydelse, alltså det som sägs och/eller visas implicit men också vad som explicit sägs och/eller visas. Diskursanalys används för att analysera vad som händer när människor och olika typer av medier använder sig av vissa ord och bilder och vilka strukturer som upprätthålls och reproduceras genom dessa (Denscombe, 2016).

Denscombe (Forskningshandboken, 2016) skriver att diskursanalys ska användas som ett metodologiskt verktyg för att avslöja kulturella antaganden, dekonstruera en texts eller bilds dolda budskap och som ett tillvägagångsätt för att analysera hur makt produceras genom dessa, som i sin tur gynnar vissa grupper mer än andra.

Denna studie kommer att använda diskursanalys som vetenskapliga metod för att undersöka maktrelationen mellan stad och landsbygd. Detta görs genom att undersöka kulturella antaganden samt implicita och explicita skildringar. Både av materialet som helhet men även specifika karaktärsskildringar av rurala män och genom detta undersöka hur diskursen om det rurala respektive det urbana ser ut och tar sig uttryck i materialet. Materialet består av en skönlitterär barnbok, en film, två reklamfilmer och vetenskapliga texter som berör uppsatsens frågeställningar.

Diskursanalys som en metod följer ofta ingen specifik metodinriktning vilket gör att diskursanalys som metod kan ses som problematiskt (Bergström & Boréus, 2000). Det finns inga givna mallar på hur man som forskare ska använda diskursanalys som metod och mycket av ens arbete går ut på att göra egna tolkningar av det material man arbetar med (Ibid). Då forskarens tolkningar av materialet är det som står i fokus så spelar forskarens bakgrund och

samhällsuppfattningen en stor roll vid framställandet av analysen av den kvalitativa data (Ibid). Detta gör att diskursanalys som metod är svår att verifiera (Ibid).

4.2 Urval

Uppsatsens urval bygger på en film, två reklamfilmer och ett kapitel ur en skönlitterär barnbok. Då uppsatsens fokuserar på män, maskulinitet och landsbygd behövdes rätt typ av data som skildrar dessa fenomen. Tidigare studier som liknade den typ av forskning som uppsatsens är, bland annat studier av Susanne Stenbacka och Malin Rönnboll, har använt sig av filmer, tidningar och skönlitterära böcker för att undersöka liknande fenomen. Givet detta har likande data använts för att undersöka uppsatsens frågeställningar.

Delar av uppsatsens urval har utgått ifrån dokumentär serien *Resten av Sverige* (2018), en dokumentär serie som sänds på SVT där journalisten Po Tidholm undersöker bilden om den svenska landsbygden. Dokumentärserien skildras klipp av filmen *Jägarna* och klipp av *Norrlands Guld* reklamfilmer. Klippen som visas är korta och analysen om vad för bild av landsbygden som skildras i klippen likaså. Då filmen och reklamfilmerna återspeglade fenomen denna uppsats ämnar undersöka och då analysen som görs i dokumentärserien är begränsad har dessa valts som källmaterial, uppsatsen kommer att vidare analysera dem utifrån andra perspektiv och utifrån uppsatsens forskningsfrågor.

När *Jägarna* hade premiär 1996 sågs den utav 760 000 personer på bio (Nilsson, 2014). När serien baserad på filmen hade premiär i år var det den mest sedda dramapremiären någonsin på streamingtjänsten C More (Hovne, 2018). Det finns alltså ett enormt allmänintresse för filmen och att den är så populär fortfarande i år visar på att den är högst relevant ännu idag.

Boken *En Ettas Dagbok* (1982) av Viveca Lärn är ett material som handplockats för studiens undersökning utifrån tidigare kännedom om bokens innehåll. Boken är en skönlitterär barnbok och en bok som jag som författare av denna uppsats läst i mina unga dar.

Uppsatsens urval är baserat på ett subjektivt urval som innebär att forskaren har en viss kännedom om vad för typ av data som ska undersökas och medvetet väljer dessa då de anses vara värdefulla för undersökningens syfte. Alltså att man som forskare har en specifik tanke

om vad som ska undersökas och söker efter samt handplockar den data som är av relevans för ens undersökning (Denscombe, 2009, s. 37).

4.3 Källor

Uppsatsens empiriska material består av rörliga bilder och en skriftlig källa. De rörliga bilderna som denna uppsatsen bygger på är en lång- och spelfilm samt två reklamfilmer. När rörliga bilder används som källmaterial så måste forskaren precis som vid användning vid dokumentära källor ifrågasätta dess validitet och autenticitet (Denscombe, 2009). Som forskare måste man fråga sig hur det material, i detta fall en film och två reklamfilmer, förhåller sig till originalet och se till att de inte redigerats och förändrats (ibid). Filmen och de två reklamfilmer som används i denna uppsats är oredigerade från deras respektive lansering. Insamlingen av delar av källmaterialet har varit komplicerad då de av upphovsrättsliga skäl inte finns lättillgängliga för användning. Filmen som använts i uppsatsen finns tillgänglig i dess oredigerade format på SF Anytime, en internetbaserad tjänst som ägs av SF (Svensk Filmindustri) där användare ges möjlighet att köpa eller hyra filmen. Reklamfilmerna finns tillgängliga på videostreamingtjänsten YouTube och till en början användes dessa. För säkerställa att reklamfilmerna på Youtube var oredigerade från dess lansering och var exakta kopior av de som visats på tv så kontaktades producentchefen Stefan Öström på företaget Norrlands Guld via mail då han var verksam när reklamfilmerna lanserades. Genom Öström gavs tillgång till reklamfilmerna i dess oredigerade format.

Uppsatsens empiriska material utgörs även av en skriftlig källa, vilken är en skönlitterär barnbok. Insamlingen av denna har skett oproblematiskt då den är lätt att tillgå genom de flesta svenska bibliotek.

Kriterierna som ställs vid insamling av uppsatsens empiriska material är att de rörliga bilderna är oredigerade från deras respektive lansering, alltså att de är autentiska och inte blivit redigerade i förhållandet till originalet. Sedan har det varit viktigt att säkerställa att innehållet i materialet är av relevans för uppsatsen undersökning, alltså att materialet återspeglar de sociala fenomen som uppsatsen ämnar undersöka.

Förutom de källor som utgör uppsatsens empiriska material så kommer litteratur som behandlar uppsatsens teori att presenteras. Litteraturen består främst av artiklar skrivna i vetenskapliga tidskrifter, böcker och forskningsrapporter och behandlar teorier om maskulinitet, urban norm, diskurser och könsmaktsordningen.

4.4 Genomförande

Det huvudsakliga källmaterialet för denna studie består utav en skönlitterär barnbok, en lång- och spelfilm samt två reklamfilmer. Inledningsvis har källmaterialet undersökts utan specifik analysmetod. Fortsättningsvis har tidigare forskning inom uppsatsens ämnesområde presenterats och ett antal teorier som berör min forskningsfråga. Därefter har en diskursanalys applicerats på källmaterialet.

Diskursanalys som metod har inget bestämt tillvägagångsätt som tillämpas då det till stor del handlar om forskarens tolkningar av data. Det är dock viktigt att ha en klar bild om vad som eftersöks och hur de hänger samman med de diskursaspekter som ska undersökas (Denscombe, 2009). De diskursaspekter som undersöks i denna studie berör stad, landsbygd, maskulinitet, urban norm och urbana respektive rurala identiteter. I förhållande till dessa har frågor som berör makt och dualismen dem emellan också undersökts. Diskursanalysen har gjorts på materialet i sin helhet men även på särskilda karaktärsskildringar. Diskursanalysen har kodats manuellt i denna studie då studien till stor del letar dolda meningar och budskap vilka är svåra att hitta med tekniska hjälpmedel och genom att koda materialet manuellt så har det säkerställt att viktiga redogörelser/skildringar i källmaterialet inte gått förlorade.

Det finns ett antal frågor som går att ställas vid användningen av diskursanalys som metod för att närma sig en undersökning och för att underlätta kodningen (Denscombe, 2009). Dessa frågor är; Hur utövas makt genom data? Hur definieras personerna i data? Vad skildras som norm/abnorm i data? Vilka kulturella antaganden görs? Skulle alternativa tolkningar vara möjliga? Vems version av verkligheten återspeglas i data? (ibid). Uppsatsens diskursanalys arbetar med dessa frågor för att lättare koda och tolka materialet.

4.5 Kritisk reflektion av metoder

Data som utgör uppsatsens empiriska material är dramatiserade verk, det är alltså inte en direkt verklighetsskildring. Däremot kan de säga något om verkligheten då dessa typer av verk anspelar på att skildra verkligheten, dock bör man ha i åtanke att de är gjorda i syfte att underhålla.

Fördelarna med att utföra en kvalitativ analys är att komplexa sociala situationer hanteras på ett bra sätt då en djupgående studie görs av ett begränsat område eller fenomen.

Datamaterialet tendera även att i kvalitativa analyser vara detaljerade och omfattande. Vidare är fördelarna att det finns förståelse för motsägelser i analysen – verkligheten är motsägelsefull och tvetydlig och då kvalitativ analys är förankrad i verkligheten så tillåts viss mån av tvetydighet. Kvalitativ analys tillåter även mer än en möjlig förklaring då analysens resultat bygger på forskarens tolkningar vilket förutsätter att alternativa slutsatser kan göras (Denscombe, 2009).

En aspekt av kvalitativ analys är att tolkningarna som görs i undersökningen är nära kopplat till forskarens ”jag” och forskarens identitet samt egna övertygelser spelar roll i skapandet av analysen och därför är det viktigt för forskaren i fråga att vara tydlig med sina kulturella antaganden och med sin förförståelse. Det finns risk att arbetet av analysen kan ta lång tid då kvalitativdata ofta samlas in ostrukturerade och råa. Vidare finns det en risk att analysen och resultaten blir förenklade. Att man vid kvalitativ forskning bemöter tvetydighet och motsägelser kan vara frustrerade och som forskare finns det risk att man frestas och tar bort data som inte passar in för att lättare komma fram till ett tydligt resultat. Då sociala fenomen är komplicerade och utgör tvetydigheter så bör dock forskarens analys också skildra dessa i viss mån (Denscombe, 2009). Som forskare går det inte att utesluta att ens egna kunskap och värderingar påverkar analysprocessen och resultatet av denna, även om detta har tagits i åtanke under uppsatsen och förhindrats i den uträkning det är möjligt.

5. Tidigare forskning

5.1 Konstruktionen av rural maskulinitet utifrån den urbana normen

Othring the rural: About the construction of rural masculinities and the unspoken urban hegemonic ideal in Swedish media (2011) är en artikel skriven av kulturgeografen Susanne Stenbacka där hon undersöker hur media bygger upp och förstärker fördomar om rurala maskuliniteter. I sin artikel så gör Stenbacka en diskursiv analys av de svenska dokusåporna *Bonde söker fru*, *Allt för byn* och *The week the women left* för att undersöka hur rurala maskuliniteter konstrueras och hur media skapar en distans mellan urbana maskuliniteter och rurala maskuliniteter. Stenbacka argumenterar för att det i programmet *The week the women left* konstrueras en bild av männen som ojämlika i förhållande till sin partner och oerfarna när det kommer till hushållssysslor. Vidare skriver hon att det i programmet i *Allt för byn* konstrueras en bild det rurala landskapet och dess invånare som avvikande, hjälpsökande och i behov av hjälp från storstaden (Stenbacka, 2011). Konstruktionen som görs av rurala män och rurala landskap i dessa dokusåpor menar Stenbacka skapas utifrån en urban norm då konstruktionen bygger på attribut som avviker från den urbana normen. Hon argumenterar även för att det finns en ambition i att konstruera rurala män och det rurala landskapet i negativa bemärkelser då det diskursivt skapas en ide om den urbana mannen och det urbana landskapet i en positiv bemärkelse; ”if the rural man is unequal, incapable and deviant, the urban man represents the unspoken opposites: equal, capable and constituting the norm” (Stenbacka, 2011:243). Genom att diskursivt konstruera rurala män som ojämställda och avvikande och det rurala landskapet som hjälpsökande så går det även att konstruera en bild av det urbana landskapet och den urbana mannen i positiva bemärkelser, alltså något som står i motsats till det rurala. Det urbana blir då det jämställda och det icke-avvikande; ”Finding areas that can be defined as ‘behind’ or ‘backward’ may be a way to present the urban in a favourable way and to strengthen the picture of the urban selves in metropolitan areas. The inability to cope with gender equality is another. Focussing on the ‘other’ as unequal and traditional makes the self innovative and forward-looking; to put it simply, placed in a favoured position” (Stenbacka, 2011:243).

I boken *Ska hela Sverige leva?* (Stenbacka, 2008) diskuterar Stenbacka vardagslivet och jämställdhet på landsbygden och resonerar på likande sätt som i artikel ovan. Hon argumenterar för att män och kvinnor framställs olika beroende på om de förknippas med stad

eller landsbygd och att detta blir som tydligast när vi studerar media, speciellt tv-serier och tidningar. Stenbacka hävdar att tv-serier tenderar att framställa män på landsbygden som mindre jämställda och traditionella men att denna framställning bygger på fördomar och på en övertygelse om att ett visst levnadsätt är bättre än ett annat. Hon menar alltså på att genom att definiera andra i negativ bemärkelse är det enklare att definiera en själv i positiv bemärkelse och skriver vidare att; *”Om vi som stadsbor antar att personer som bor på landsbygden är inskränkta och bakåtsträvande, håller hårt på traditioner och är rädda för att pröva nya saker så kan vi lättare se oss själva som öppna, framåtblickande, toleranta och med en vilja till förändring. Om vi som landsbygdsbor väljer att betrakta stadsboende som oförstående, okunniga och som exploatörer av landsbygds miljön kan vi bygga en identitet som innebär större kunskap om landsbygdens förutsättningar, om sammanhang mellan människa och natur, och om hur relationer inom bygden ”bör” vara. Önskan om att vara på ett visst sätt gör att det blir viktigt att definiera andra. Nackdelen är att det byggs upp fördomar”* (Stenbacka, Ska hela Sveige leva?, 2008:124).

5.2 Det urbana tolkningsföreträdet

Ett urbant tolkningsföreträde? En studie av hur landsbygd skapas i nationell policy (Rönnboll, 2014) är en rapport skriven av Malin Rönnboll där hon genom att diskursivt analysera nationella policydokument undersöker hur landsbygd görs. Hon skriver i sin rapport vad hon menar med ordet görs och skriver att *”exempelvis betraktar jag inte landsbygden som något som ”finns” utan något som ”görs”*. I talet om landsbygden, i olika typer av policies och insatser för landsbygden, skapas också densamma. Landsbygden fylls med ett visst innehåll som gör vissa handlingar och prioriteringar möjliga medan andra blir omöjliga” (Rönnboll, 2014).

Rapporten diskuterar det urbana tolkningsföreträdet som Rönnboll menar är ett ställningstagande med multipla betydelser, bland annat att landsbygden betraktas som problematisk i jämförelse med staden och att staden i större utsträckning får ta del av samhällets gemensamma resurser (Rönnboll, 2014). Rönnboll jämför maktordningen mellan stad och landsbygd och menar att det finns tydliga likheter mellan den och könande maktrelationer som genusforskningen behandlar. Den könade maktrelationen handlar om hur en mans egenskaper får positiva värden och hur mannen har privilegier som kvinnan saknar

samt är överordnad kvinnan i samhället. Denna maktordning är jämförbar med maktordningen som råder mellan stad och landsbygd. Rönnboll påpekar dock att precis som i genusforskningen där analysen om könsmaktsordningen inte handlar om att skuldbelägga män utan snarare se på större strukturer i samhället som möjliggör den könande maktordningen, så handlar inte kritiken mot den urbana normen att skuldbelägga staden, utan att istället se på hur stadens privilegier skapas. Detta för att i sin tur undersöka hur det är möjligt att motverka stadens överordnade position gentemot landsbygden (Rönnboll, 2014). Rönnboll (2014) menar även att det är viktigt att när landsbygden analyseras och landsbygden ”görs”, vara med medveten om att den precis som kvinnor och män är diversifierad. När genusanalys används så används ofta ett intersektionellt perspektiv, som innebär att inte enbart kön används utan att exempelvis andra kategorier så som klass, ras och sexualitet används vid analys. Detta för att visa på att människor även inom könade maktstrukturer upplever olika förtryck beroende på om en exempelvis är en svart kvinna eller en homosexuell man. På samma sätt som genusanalyser har ett intersektionellt perspektiv så måste analyser om landsbygden också ha i åtanke att maktrelationen mellan stad och landsbygden ter sig olika utifrån olika privilegiesystem (Rönnboll, 2014).

5.3 En jämförelse mellan genusforskning och landsbygdsforskning

Gunnel Forsberg är ytterligare en forskare som kombinerat genusforskning med landsbygdsforskning. I sin studie *Rural and gender studies: a conceptual comparison* (2001) undersöker hon hur landsbygdsforskning och genusforskning genom historien haft en liknande utveckling och hur de två forskningsinriktningarna blivit allt mer sammanflätade. Hon listar upp olika exempel som illustrerar dess gemensamma historiska utveckling bland annat hur det inom båda vetenskaperna arbetats länge för att nå kredibilitet som ett vetenskapligt ämne då dessa vetenskaper historiskt sett inte ansetts användbara (Forsberg, 2001). Hon skriver även att det finns forskning som väver samman genusrelaterade frågor med frågor om landsbygd men att dessa är teoretiskt utvecklade.

Forsberg konstaterar dock i sin studie att genusrelationer formas inom en rumslig kontext och menar på att forskning inom genusvetenskapen ofta använder sig av rumsliga koncept, bland annat avstånd och periferi för att påvisa en kvinnas situation i samhället (Forsberg, 2001). Vidare skriver hon att människor har olika maktpositioner beroende på rum och plats och visar sedan hur detta illustreras i filmen *Änglagård* genom att beskriva en scen från filmen; ”It

is the story of a young woman who inherits a private property in the Swedish countryside. She brings her homosexual male friend and moves to the picturesque place. However, the local people will not invite her into the community and into the social network. On the contrary, they try to freeze her and her friend out of the local life. One of the locals puts it like this: 'What is she doing in the countryside? She belongs to the city' (Forsberg, 2001). Denna film menar hon kan användas som ett sätt för att problematisera rumslighet, kropp och kön och även som ett exempel för att diskutera identitetsskapande i samband med rumslighet.

Slutligen skriver Forsberg (2001) att genom att sammanväva genusrelaterade frågor med landsbygdsfrågor så kan nya forskningsrön växa fram både inom forskning kring rumslighet men även inom genusvetenskapen samt landsbygdsforskning.

6. Empiriskt material i detalj

I detta avsnitt redogörs en djupare beskrivning av uppsatsens empiriska källmaterial. Här ges en noggrann presentation av de förstahandskällor som valts. Dessa är; filmen *Jägarna*, boken *En Ettas dagbok* och två reklamfilmer gjorda för Norrlands Guld. Att ge en djupare beskrivning av det empiriska materialet är för att bredda läsaren förståelse av analysens och av de tolkningar som gjorts av materialet.

6.1 En Ettas Dagbok

”En Ettas Dagbok” är en barnbok skriven av Viveca Sundsvall Lärn år 1982. Boken handlar om karaktären Mimmi som går i ettan på grundskolan. Boken är skriven i dagboksform och skildrar händelser ur Mimmis liv. Nedanför följer ett utdrag från boken.

”Idag kom min moster Anna och hälsade på. Hon har alltid färsk makrill eller räkor med sig, men jag skulle tycka om henne ändå. Hennes hund Plutten går också an, men hennes kille Albin är det slöaste jag vet. Som tur är bor han i Norrland och kommer bara en gång i månaden. När Albin säger södra Sverige låter det som lever. Han bara läser serier och rapar och dukar aldrig av. Alla blänger på Albin, men de märker inte han. Stark är han. Han lyfter och bär och kånkar i skogen där han arbetar. Men när han är ledig bär han inte ens en kaffekopp.

”Usch vad det är trångt i södra Sverige”, säger Albin och sträcker på sig när han är hemma hos oss.

Och så välter han ett soffbord.

”Man kan knappt andas i södra Sverige”, gnäller han.

”För mycket folk och bilar och soffbord.”

I april ska de ha en baby. Den orkar han nog inte lyfta heller. Men idag var han inte med, bara Anna” (Lärn, 1982, s. 21).

6.2 Jägarna

Nedan presenteras en kort redogörelse om vad filmen Jägarna handlar om, detta följs av citat ur filmen som har varit av betydelse för uppsatsens analys. Beskrivningar av scenerna kopplade till citaten kommer även att redogöras.

Jägarna är en svensk lång- och spelfilm som hade premiär år 1996 och är skriven samt regisserad av Kjell Sudvall och Björn Carlström.

Filmen handlar om en man vid namn Erik som återvänder tillbaka till sin hemort i Norrland från att ha bott och arbetat som polis i Stockholm. Erik har en bror som heter Leif och som bor kvar i deras gemensamma familjehem i Norrland. Erik flyttar in med sin bror och söker en ledig tjänst som polis i den lokala polisstationen. Kort därefter börjar han arbeta och till en början verkar allting gå väldigt bra för Erik. Intrigen i filmen är att det pågår en accelererande tjuvjakt av renar i de omkringliggande skogarna och de som står bakom dessa olagliga skjutningar är Leif och Eriks norrländska barndomsvänner. Då Erik arbetar som polis på den lokala polisstationen tar han sig an uppdraget att hitta vilka det är som ligger bakom de olagliga skjutningarna, detta ovetandes om att det är hans bror och hans norrländska barndomsvänner som ligger bakom skjutningarna. Efter ett tag börjar Erik bli mer och mer misstänksam om vilka det är som ligger bakom tjuvjakterna och misstänker att det är hans vänner samt Leif, hans bror som är ansvariga. Han har dock svårt att bevisa detta men får hjälp av en utomstående polisutredare från Stockholm vid namn Anna, som åker upp till Norrland för att hjälpa till med polisutredningen av de olagliga ren skjutningarna.

I filmen så inleder Erik en kärleksrelation med bartendern Nene, som arbetar på den lokala baren och som är från Filipinerna.

Leif och Eriks norrländska barndomsvänner agerar mer och mer brutalt under filmens gång. De skjuter bland annat en man de misstar för en älg och skjuter därefter en kvinna som vittnade till detta misstag. När Leif och Eriks barndomsvänner riskerar att bli avslöjade av Erik för dessa två mord samt ren skjutningarna så gruppvåldtar de Nene, kvinnan Erik i filmen dejtar. Leif är även mot filmens slut ständigt alkoholberusad. Filmen slutar med att Erik bevisar att hans barndomsvänner är de som är ansvariga för mordet och de olagliga skjutningarna. Istället för att anmäla sin bror så försöker Erik att övertala honom om att anmäla sig själv. Leif väljer dock att istället för att anmäla sig själv, ta sitt liv genom att spränga sig själv i hans och Eriks familjehem.

Det finns vissa scener i filmen som jag valt att fokusera på för min analys och som jag nedanför kommer att presentera genom att kort förklara dem och även visa på citat koppade till scenerna. Jag kommer också att skriva ut vilken tid i filmen scenerna utspelar sig.

00:14:02 Erik och Leif sitter och pratar efter att de fiskat ihop och de pratar om deras pappa. Leif som har en naturlig talang för att sjunga börjar sjunga högt ut mot havet.

Erik: *"Fan med den där pipan hade du kunnat gå på Operan i Stockholm idag och varit en sån där primadonna."* (Sudvall & Carlström, 1996)

Leif: *"Och bög"* (ibid).

Erik: *"Jag har dåligt samvete att jag lämna, men hade jag kommit tillbaka hade jag slagit tillbaka och dödat fanskapet"* (Ibid).

Leif: *"Åh fan lägg av, lite stryk skadar inte, inte mig i alla fall"* (Ibid).

00:21:41 Leif föreslår till Erik att de borde åka till den lokala baren vid Statoil och drick öl och kolla på bartendern Nene som arbetar där och har Filippinskt ursprung.

Leif: *"Kom så tittar vi på Filippinskan"* (Ibid).

00:23:55 Erik och Leif har åkt iväg till den lokala baren och går in och sätter sig vid ett bord där deras vänner sitter och ägaren till baren kommer fram och hälsar på Erik.

Barägaren: *"hur känns det att slippa fjollträsk då?"*

Erik: *"Fjollträsk...?"*

Barägaren: *"Stockholm! Stockholm är väl inget att ha"* (Ibid).

00:24:07 Jägarna och Erik sitter i baren och dricker öl och vid denna scen är Erik fortfarande ovetandes om att jägarna är hans vänner och Leif. Jägaren Tomme tar fram en tidning med en lättklädd kvinna på omslaget, hon bär en bh och ett par svarta spets strumpbyxor. Britt som Tomme talar om i citatet nedan är hans fru och han refererar till strumpbyxorna som kvinnan på omslaget av tidningen har på sig.

Tomme: *"Jag köpte såna till Britt häromdan med hon fick inte på sig dom"*
(Sudvall & Carlström, 1996).

Tommes kompis: *"Nä hon får väl inte på sig såna så jävla fet hon är"*(Ibid).

00:24:30 Jägarna och Erik sitter vid baren (samma bar och samma tillfälle som vid ovanstående scen) och Nene kommer fram och serverar dem öl. Tomme tar tag i Nenes rumpa när hon kommer fram till bordet med deras öl. Nene blir då upprörd och säger ifrån men Tomme försätter och tar tag i henne, lyfter henne till hans knä och håller fast henne där.

Nene: *"Släpp mig"* (Sudvall & Carlström, 1996).

Nene: *"Låt blir annars..."* (Ibid).

Tomme: *"Oj va rädd jag blir, hör ni det grabbar"* (Ibid).

Tomme: *"Jag ska visa dig en present. Ett par såna här strumpor, jag har ett par över, kanske du ska få de"*(Ibid). Tomme refererar till strumpbyxorna kvinna på tidningsomslaget bär.

Tomme: *"Vad gör du? Spottar du på mig va?"*(Ibid). Nene spottar Tomme i ansikten när han visar henne tidningen samtidigt som hon fortfarande hålls fast i Tommes knä. Tomme tar tag i Nenes hår och drar med ett kraftfullt tag ner hennes huvud mot bordet.

Erik: *"Släpp henne!"*(Ibid). Tomme släpper Nene efter att Erik säger till.

1.02:47 Anna, som är den utomstående utredaren från Stockholm som åkt till Norrland för att hjälpa polisen med utredningen av tjuvjakterna, intervjuar Tomme och två till av jägarna ångande deras iblandning i tjuvjakterna. Tomme och de två andra männen befinner sig i lokalen där de håller till när de tjuvjagar.

Anna: *"Vad används den här lokalen till då?"* (Sudvall & Carlström, 1996).

En av männen: *"Ja vi slår och styckar köttet vid älgjakten på hösten. Sen har vi ju en och annan fest här också."* (Ibid).

Tomme: *"Du kanske skulle ha lust att komma nästa gång vi har fest"* (Ibid).

Anna: *"Nej tack"* (Ibid).

Tomme: *"Och träffa några riktiga karlar"*(Ibid).

Anna: *"Förlåt?"* (Ibid).

Tomme: *"Kanske lilla polisfröken skulle gilla att bli knullad på riktig – eller vill du dansa först?"* (Ibid).

Anna: *"Du duger nog inte till att knulla med på riktigt, sån fantasi har jag inte. Om du ens kan stava till det ordet"* (Ibid).

1:09:14 Erik och Nene har inlett sin kärleksrelation och sitter i köket hemma hos Erik. Nene sitter i Eriks knä, de håller om varandra på ett kärleksfullt och ömt sätt och Leif kommer in genom dörren. Leif ser dem och blir upprörd.

Leif: *"Nu vrider sig farsan i graven"* (Sudvall & Carlström, 1996).

Leif: *"Det kan du ge dig fan på"* (Ibid).

Leif: *"Ett jävla kinesluder hemma i köket!"* (Ibid).

Erik: *"Vad snackar du om? Gå och lägg dig!"* (Ibid).

Leif: *"Ska hon bo här nu också?"* (Ibid).

Erik: *"Du är full gå och lägg dig"* (ibid).

Leif: *"Snart är väl hela jävla zoot fullt, va? Ta hit lite zigenare och kosovoalbaner och negrer. Gör om till flyktingläger. Jag vill inte ha en hora i mitt hus!"* (Ibid).

Nene: *"Kalla mig inte hora!"* (Ibid).

Leif: *"Vad är du då, filipinluder? Åk hem till jungeln och klättra i träna! Jag vill inte ha babianer här"* (ibid).

Nene: *"Håll käften, fuck you"* (Ibid).

Leif slår efter att Nene i ansikten så att hon ramlar in mot väggen efter att hon sagt håll käften till han.

6.3 Norrlands Guld

Norrlands Guld, ett företag som tillverkar och säljer öl, släppte under 90-talet en reklamserie i marknadsföringssyfte. Filmerna skildrar män från Norrland i olika sammanhang och det återkommande temat genom filmerna är ”Om du vill vara dig själv för en stund”, vilket är en slogan som sägs eller visades vid slutet av varje reklamfilm. Bland dessa reklamfilmer så är det i två av dem som män ifrån Norrland skildras tillsammans med stockholmsbor. I en av filmerna så är två kusiner på besök från Stockholm till en av männen från Norrland (reklamfilm 1) och i den andra filmen (reklamfilm 2) sitter tre män från Norrland vid en bar och spekulerar kring hur det hade varit om de var på en bar i Stockholm. (Norrlands Guld, 1997)

I reklamfilm 1 börjar filmen med att en man från Norrland skriver i sin dagbok hur han haft besök av sina kusiner. Sedan visas de hur samma norrländska man står tillsammans med hans kusiner och beskådar bland annat en sjö, en åker och en skog med avhuggna träd. Vid alla de olika platserna som de beskådar så upprepar kusinerna från Stockholm; ”schysst” jätteschysst”, ”najs”, samtidigt som det spelas hög musik från kusinernas bil (Norrlands Guld, 1997). Vid slutet av reklamfilmen säger mannen ”*Jag vet inte varför de gillar Norrland, men jag antar att de vill va sig själva för en stund*” (Norrlands Guld, När du vill vara dig själv för en stund, 1997).

I reklamfilm 2 som också ingår i samma reklamserie för Norrlands Guld så befinner sig tre män i en bar och dricker öl, en av männen går och beställer en till öl till dem alla och det är lugnt och tyst i baren. En av de norrländska männen som sitter kvar och väntar på sin öl vänder sig om till sin kompis och frågar; ”*Du undra hur det skulle va om de var lite mer som i Stockholm här uppe?*” (Norrlands Guld, När du vill vara dig själv för en stund, 2009). Efter att han ställt frågan så förvandlas baren och fylls nu med blinkade ljus och hög musik. Baren är även fylld med människor som dansar, hälsar på varandra och beställer cocktails och ostron. En blond kvinna med en chihuahua i sin famn går fram och kindpussar en annan kvinna och skriker; ”*men hej!*” (Ibid). Kvinnan har en tydlig Stockholmsdialekt. En annan kvinna vänder sig om till de två männen och säger; ”*Ursäkta, ursäkta jobbar ni inom media eller?!*” (Ibid). Därefter kommer en man fram till de två männen och skriker; ”*Skaldjursplatå!*” och en vakt går förbi och pratar i ett headset och säger; ”*Nej dom är inte med på listan.*” (Ibid). Den norrländska mannen som i början av reklamfilmen gick för att

beställa mer öl kommer nu tillbaka med chardonnay istället. Båda männen från Norrland börjar skrika och sedan är baren återigen förvandlad och allt ser nu ut som den gjorde innan den förvandlades första gången. Även denna film avslutas med texten "*När du vill vara dig själv för en stund*" (Norrlands Guld, När du vill vara dig själv för en stund, 2009) .

Malin Forkman, som var producentchef för Norrlands Guld när dessa reklamfilmer kom menade på att målsättningen för dessa filmer var att skildra Norrland och dess invånare som mindre prestigelystna än andra och som mer avslappande (Cision, 1999).

7. Analys av källmaterialet med återknytning till uppsatsen teorier

I denna huvuddel presenteras resultaten av den diskursanalys som gjorts av filmen *Jägarna*, de två reklamfilmerna av Norrlands Guld och boken *En ettas dagbok*. Analysen presenteras utifrån en uppdelning på tre delar där del ett (7.1) fokuserar på representationer av manliga identiteter i rurala rum utifrån uppsatsens empiriska källmaterial. I del två (7.2) diskuteras hur diskursen mellan det urbana och det rurala tar sig uttryck genom karaktärsskildringarna i källmaterialet och här kopplas diskussionen till tidigare forskning samt teorier om den urbana normen. I sista delen av analysen (7.3) undersöks samband mellan den hegemoniska maskuliniteten och det rurala respektive det urbana utifrån karaktärsskildringarna i källmaterialet.

7.1 Representationer av rurala manliga identiteter

I artikeln *Otherring the rural: About the construction of rural masculinities and the unspoken urban hegemonic ideal in Swedish media* (Stenbacka, 2011) argumenterar Stenbacka för att aktuella svenska dokusåpor framställer män i rurala landskap som ojämslidda och bakåtsträvande. Liknande framställningar av män i rurala landskap återfinns i filmen *Jägarna* och boken *En Ettas dagbok*.

I filmen *Jägarna* framställs de norrländska männen som homofobiska, rasistiska och sexistiska. Detta visas tydligast genom deras sätt att behandla Nene då hon utsätts för sexuella trakasserier, blir kallad ”filipinluder”, ”hora” och får även kommenteraren ”Åk hem till djungeln och klättra i träna! Jag vill inte ha babianer här” (Sudvall & Carlström, 1996). Det skildras även en ”machokultur” som bland annat tar sig uttryck när karaktären Leif antyder att han inte skadades av hans pappas misshandel och uttrycker ”Åh fan lägg av, lite stryk skadar inte, inte mig i alla fall” (Sudvall & Carlström, 1996). Männen i filmen blir alltså förknippade med maskulina egenskaper som känns bakåtsträvande och främmande och de skildras som ociviliserade och förknippas med en föråldrad traditionell maskulinitet i den meningen att de frekvent agerar misogynt, rasistiskt och förgriper sig på kvinnor, samt spenderar sin fritid på att bläddra i porrtidningar och dricka sig berusade på öl.

I filmen går det även att urskilja en diskursiv distinktion mellan det urbana och det rurala där

den norrländska periferin som filmen utspelar sig i representerar det rurala och Stockholm det urbana. Stockholm tilltalas i filmen som "fjollträsk", ett begrepp där man sammansatt orden fjolla och träsk för att skapa en nedlåtande benämning på staden och när barägaren Riamo säger "*Stockholm! Stockholm är väl inget att ha*" (Sudvall & Carlström, 1996) till karaktären Erik efter att han återvänt till Norrland bemöts kommentaren av jubel och applåder av männen som spelar jägarna. Distinktionen mellan det urban och det rurala uttrycks också genom karaktären Anna, polisutredaren från Stockholm. De kvinnliga karaktärerna i filmen är få och de skildras enbart som hemmafruar eller som offer för mäns maktutövande, undantaget är dock Anna som framställs som en självsäker karriärkvinna med moderna attribut i form av kläder och frisyr. Genom karaktären Anna ställs det urbana i opposition till det rurala då hennes karaktär utgörs av attribut som de norrländska kvinnorna saknar och hon tolkas diskursivt som motsatsen till de norrländska kvinnorna.

Att förena män i den norrländska periferin med idéer om kvinnoförtryckande identiteter och "macho" identiteter och att diskursivt skapa en distinktion mellan det rurala och det urbana är något som också synliggörs i boken *En Ettas Dagbok*. I boken görs en skildring av män på landsbygden som kan liknas till den som görs i filmen Jägarna. Likt tidigare nämnt framställs männen i filmen Jägarna som bakåtsträvande och ojämsställda och skildringen av karaktären Albin i *En ettas Dagbok* görs på liknande sätt. Nedanför kommer ett utdrag från boken.

"Idag kom min moster Anna och hälsade på. Hon har alltid färsk makrill eller räkor med sig, men jag skulle tycka om henne ändå. Hennes hund Plutten går också an, men hennes kille Albin är det slöaste jag vet. Som tur är bor han i Norrland och kommer bara en gång i månaden. När Albin säger södra Sverige låter det som lever. Han bara läser serier och repar och dukar aldrig av. Alla blänger på Albin, men de märker inte han. Stark är han. Han lyfter och bär och kånkar i skogen där han arbetar. Men när han är ledig bär han inte ens en kaffekopp.

"*Usch vad det är trångt i södra Sverige*", säger Albin och sträcker på sig när han är hemma hos oss.

Och så välter han ett soffbord.

"*Man kan knappt andas i södra Sverige*", gnäller han.

"*För mycket folk och bilar och soffbord.*"

I april ska de ha en baby. Den orkar han nog inte lyfta heller. Men idag var han inte med, bara Anna” (Lärn, 1982:21).

Albin och hans relation till Anna framställs i texten ovan som ojämnställd och han beskrivs som slö och klumpig och sammankopplas med en föråldrad traditionalism där män i ett hushåll inte tar hand om hushållssysslor. I texten görs även en diskursiv distinktion mellan södra och norra Sverige och det rurala förenas med traditionella könsroller.

7.2 Maktrelationen mellan urbana och rurala maskuliniteter

Relationen mellan det urbana och det rurala är närvarande i filmen *Jägarna* och i boken *En ettas Dagbok* men den tydligaste jämförelsen mellan det rurala och det urbana görs i en av reklamfilmerna av Norrlands Guld där tre norrländska män sitter vid en bar och funderar över hur det hade varit om stället de befinner sig på hade varit mer som Stockholm. Baren förvandlas och helt plötsligt är den fylld med folk som pratar stockholmska och musiken som spelades förut är nu bytt och ersatt av hög musik och människorna har på sig festliga och moderna kläder. Det görs en alltså kontrastering mellan det rurala och det urbana, där det rurala som i detta fall är en bar i Norrland framställs som annorlunda från det urbana, alltså Stockholm. Norrland framställs som det lugna och det avslappande och Stockholm som hektiskt och prestigefyllt. I den andra reklamfilmen av Norrlands Guld som presenteras i källmaterialet så går det att urskilja liknande skildring. De två kusinerna från Stockholm framställs som prestigelystna men också som malplacerade i jämförelse med norrlänningarna då de klär sig i kostym vilket framstår som löjeväckande i relation till omgivningen. De norrländska männen är däremot klädda i jeans och gummistövlar och bär kläder som känns lämpliga när man är ute i skogen. Det som skiljer framställningen av Norrland och det rurala i Norrlands Guld reklamfilmer från *Jägarna* och *En ettas Dagbok* är att de rurala maskuliniteterna inte framställs som ojämnställda och bakåtsträvande och man framställer inte det rurala landskapet som en utsatt och problematisk plats. Det finns en tydlig relation mellan det urbana och det rurala i reklamfilmerna men denna relation bygger inte på att det urbana framställs i positiva bemärkelser och det rurala i negativa bemärkelser. Till skillnad från *Jägarna* och *En Ettas dagbok* så framställs det rurala i Norrlands Guldreklamerna inte utifrån en urban norm. Norrland ses inte som det avvikande och abnorm och man sammankopplar inte Stockholm - det urbana med positiva värden, vilket gör att det urbana i detta fall inte

hamnar i diskursiv maktposition (Forsberg, 2005). Då målsättningen för Norrlands Guldreklamerna var att framställa Norrland och dess invånare som mindre prestigelystna och som mer avslappande andra människor så är det inte förvånande att framställningen som görs av Norrland inte skaps utifrån en urban norm (Cision, 1999). Norrlands Guld som varumärke bygger också på att sälja öl som associeras med Norrland och med det rurala landskapet, så att sammankoppla det rurala och specifikt rurala maskuliniteter med positiva värden framstår som ett medveten val.

I filmen *Jägarna* och i boken *En Ettas Dagbok* så går det dock att urskilja en diskurs om rurala maskuliniteter som formas utifrån en urban norm. Som nämnt tidigare så sammankopplas de norrländska karaktärerna i filmen *Jägarna* med negativa egenskaper. De framställs som sexistiska, rasistiska, ojämställda och som våldsamma. Anna, karaktären som spelar den utomstående polisutredaren från Stockholm sammankopplas däremot med positiva egenskaper och hon framställs som modern, intelligent och avisar de norrländska männens maskuliniteter genom att avfärda deras sexuella förmåga samt deras förmåga till att stava. I boken *En Ettas Dagbok* beskrivs den norrländska karaktären Albin som slö och lat och man sammankopplar det rurala med traditionella könsroller. I båda verken; *Jägarna* och *En Ettas Dagbok*, så sammankopplas alltså rurala manliga identiteter med negativa värden. Foucault menade på att diskurser är dynamiska, vilket innebär att elementen av en diskurs formas utifrån elementen av en annan diskurs och skapar därmed begränsningar och möjligheter för denna (Bergström & Boréus, 2012). I *En Ettas Dagbok* men framför allt i filmen *Jägarna* så går det att urskilja en diskurs om rurala maskuliniteter, en diskurs där rurala manliga identiteter kopplas samman med negativa värden så som bakåtsträvande, ojämställda, lata och kvinnoförtryckande. Denna diskurs ligger i linje med en urban norm alltså ett synsätt om landsbygden som avvikande och problematisk (Forsberg, 2005) Skildringarna bidrar även till att förstärka den rådande urbana normen samt forma en diskursiv bild av den urbana mannen som den ruralas mannens motpol.

Stenbacka diskuterar i sin analys av artikeln *Othering the rural: About the construction of rural masculinities and the unspoken urban hegemonic ideal in Swedish* (2011) att det finns en ambition i att sammankoppla rurala män med negativa värden då det diskursivt skapas en ide om den urbana mannen som den ruralas motpol. Om rurala män och deras maskulinitet skildras som ojämställda och bakåtsträvande så formas därefter en bild om urbana män och deras maskulinitet som jämställd och modern. Den urbana mannen blir alltså allt det som den rurala mannen inte är. Analysen tyder på samma resultat. Om vi utgår ifrån att diskurser är

dynamiska som Foucault menade på (Bergström & Boréus, 2012) så måste diskursen om den urbana maskuliniteten utgöras av element som saknas i diskursen om den rurala maskuliniteten. Genom att diskursivt konstruera den rurala mannen som bakåtsträvande och ojämnställd kontureras också en bild av den urbana mannen som jämställd och modern. Detta i sin tur förstärker och vidmakthåller den redande existerade urbana normen, en norm som fungerar på så sätt att det rurala samt dess befolkning sammankopplas med negativa värden och det urbana med positiva värden (Forsberg, 2005).

Båda *Jägarna* och *En Ettas Dagbok* är gjorda för att underhålla, den ena är en barnbok och den andra en kriminal-thrillerfilm och männen som skildras i båda verken är fiktiva karaktärer som ska representera norrländska män. Vare sig filmskaparna bakom *Jägarna* och författaren bakom *En Ettas Dagbok* format sina karaktären utifrån riktiga personer eller riktiga händelser så skildras karaktärerna i linje med en stereotypisk bild om män på landsbygden och man bör vara kritiska till de porträtteringarna som görs. Forsberg (2005) menade på att det finns en uppfattning om landsbygden som outvecklad och avvikande från normen, där normen utgör det urbana livet och *Jägarna* samt *En Ettas dagbok* förstärker denna uppfattning och reproducerar en stereotypisk bild om män på landsbygden som inskränkta, bakåtsträvande och ojämnställda.

Det är viktigt att vara normkritisk till den urbana normen och förstå att denna bygger på en maktobalans mellan stad och landsbygd. Konsekvensen av skildringarna som görs i *Jägarna* likaså i *En Ettas Dagbok* är att de förstärker den redan existerade dualismen mellan stad och landsbygd, det vill säga dualismen mellan det urbana och det rurala, men också att negativa fördomar om hur människor på landsbygden är förstärks och reproduceras. Filmskaparnas sätt att i *Jägarna* kontrastera norrländska manliga identiteter som praktiserar kvinnoförtryck och våldsamhet med urbana identiteter som motsätter sig de norrländska manliga identiteterna bidrar till att diskursivt skapa ett vi och dom. Ett vi och dom mellan människor som identifierar sig med staden och med människor som identifieras med landsbygden.

7.3 Multipla maskuliniteter i källmaterialet

I Connells teori om multipla maskuliniteter förklarar hon hegemoniska maskuliniteten som en maskulinitet som ständigt idealiseras och legitimeras som auktoritär. Den hegemoniska

maskuliniteten menar Connell anses vara idealistisk bland män och den formas utifrån rådande normer och samhällsstrukturer. Connell menade även på att den hegemoniska maskuliniteten inte ser likadan ut överallt och att den kan ersättas och utmanas och de egenskaper som idag utgör vad som är hegemoniskt kan utmanas och ersättas av en annan form av maskulinitet som anses vara idealisk (Connell, 2008).

I *Jägarna* ser vi en skildring av rurala maskuliniteter som inskränkta och omoderna och vi ser en stereotypisk skildring av män på landsbygden, en stereotypisk skildring som bygger på negativa fördomar. De maskuliniteter som visas är inte maskuliniteter som idag idealiseras och legitimeras och vi tolkar inte de rurala norrländska männen i filmen som autoritära, utan den rollen ges snarare till karaktären Erik, mannen som lämnat den norrländska periferin och flyttat till Stockholm. Erik agerar hederligt och rättvist och framställs som moraliskt överlägsen somliga karaktärer. Han arbetar även som polis, ett yrke som ofta förknippas med makt. I större uträkning än de rurala karaktärerna så framställs karaktären Erik som hegemonisk. Han framställs som moraliskt överordnad somliga karaktärer, han skildras om civiliserad, rättvis och arbetar som polis, han förenas alltså i större uträkning än vad de rurala manliga karaktärerna gör med ledarskap och tolkas därefter i större uträkning som hegemonisk.

Connells teori om multipla maskuliniteter kan användas som ett analytiskt verktyg för att förstå olika maskuliniteter i relation till varandra och Connell skriver vidare att de olika maskuliniteterna som hon kartlägger i sin teori bör förstås i relation till varandra då de förlorar sin betydelse om de analyseras var för sig. För att kunna se om en maskulinitet tolkas som hegemonisk, underordnad, delaktig eller marginaliserad så måste alltså olika maskuliniteter i relation tillvarandra skildras (Connell, 2008). I *En Ettas Dagbok* skildras enbart en maskulinitet. Karaktären Albin och den diskursiva framställningen av hans maskulinitet ställs inte i relation till någon annan maskulinitet och därför går det inte heller att analysera hur hans maskulinitet placeras i en hierarki bland multipla maskuliniteter. Det går inte att avgöra om hans besitter en hegemonisk, underordnad, marginaliserad eller delaktig maskulinitet då hans maskulinitet inte ställs i relation till en annan maskulinitet.

I Norrlands Guld reklamfilmer så är karaktärsskildringarna av männen begränsade. Reklamerna utgörs av klipp som är 40 sekunder långa och de skildringar vi ser av männen är inte särskilt omfattade. Det går dock, som analysen argumenterat för ovan, att urskilja en maktrelation mellan det urban och det rurala genom de manliga karaktärsskildringarna.

Kusinerna från Stockholm framställs som prestigelystna och ses som malplacerade i det norrländska landskapet och de norrländska männen framställs i större uträkning som avslappande och lugna. Det går alltså att tolka in en maktrelation mellan emellan men denna maktrelation återspeglar en dualism mellan stad och landsbygd, det återspeglas alltså ett synsätt om staden som annorlunda än landsbygden. För att kunna kartlägga hur dessa män och deras maskuliniteter förhåller sig till Connells teori om multipla maskuliniteter så krävs det dock att en mer omfattande maktrelation skildras. Som tittare går det inte att tolka om någon av männen uppfattas som överordnad respektive underordnad. De manliga karaktärerna förenas med olika egenskaper men dessa egenskaper är inte tillräckliga för att kunna analysera hur de förhåller sig till en hierarki av multipla maskuliniteter. I filmen *Jägarna* så går det att tolka att en av de manliga karaktärerna framställs som överordnad somliga manliga karaktärer genom de egenskaper de tillskrivs. Karaktären Erik i *Jägarna* förenas i större utsträckning än de norrländska männen med ledarskap och auktoritet och tolkas därefter som hegemonisk. I reklamfilmerna av Norrlands Guld så förenas dock inte de manliga karaktärerna med egenskaper som gör att det går att tyda på samband mellan de manliga karaktärernas maskuliniteter och hegemoni.

8. Slutsats och avslutande diskussion

I uppsatsens avslutade kapitel kommer studiens frågeställningar att besvaras. Därefter följer en avslutande diskussion som återknyter till studiens undersökning och syfte. Förslag på vidare forskning kommer även att presenteras.

8.1 Resultat

Hur uttrycks den diskursiva maktordningen mellan det rurala och det urbana genom karaktärsskildringarna i källmaterialet?

I filmen *Jägarna* sammankopplas de rurala manliga karaktärerna med negativa värden, de framställs som bakåtsträvande, ojämsställda och våldsamma. Dessa karaktärer kontrasteras mot urbana könsmärkta identiteter som skildras som moderna, intelligenta, jämställda och hederliga. Genom de urbana respektive de rurala karaktärsskildringarna återspeglas en urban norm, en norm som producerar en diskursiv maktordning mellan det urbana och det rurala genom att sammankoppla staden och dess befolkning med positiva egenskaper och landsbygden och dess befolkning med negativa egenskaper. Den diskursiva maktordningen mellan det urbana och det rurala uttrycks genom att de manliga rurala karaktärerna skildras i negativa bemärkelser och de urbana karaktärerna i positiva, detta återspeglar en maktrelation mellan stad och landsbygd där det urbana – det urbana, ses som ideal och som överordnad landsbygden – det rurala.

I reklamfilmerna av Norrlands Guld skildras en relation mellan det urbana och det rurala men denna relation skiljer sig åt från den som återfinns i *Jägarna* och i *En Ettas Dagbok*. Här skildras Stockholm, som i detta sammanhang representerar det urbana, som hektiskt och stressigt och karaktärerna från Stockholm uppfattas som prestigelystna och malplacerade i det norrländska landskapet. Norrland, som i detta sammanhang representerar det rurala, skildras som avslappnat och lugnt och karaktärerna likaså. Den diskursiva maktordningen mellan det urbana och det rurala som bygger på att det urbana framställs i positiva bemärkelser och det rurala i negativa uttrycks inte i reklamfilmerna. Här är det de norrländska karaktärerna och det norrländska landskapet som skildras i positiva bemärkelser och som framställs som idealet i förhållande till det urbana.

I *En Ettas Dagbok* argumenterar uppsatsen för att det implicit i boken uttrycks en diskursiv maktordning mellan det urbana och det rurala. Albin, den norrländska karaktären, beskrivs som slö och lat och han beskrivs som en man som agerar utifrån traditionella könsroller genom beskrivningen att han inte hjälper till med hushållssysslor. Skildringen av Albin visar på ett synsätt om det rurala, ett synsätt om att rurala personer praktiserar traditionella könsroller. Synsättet som skildras är utifrån karaktären Mimis perspektiv, det är hon som är från Södra Sverige och som diskursivt uttrycker ett synsätt om att personer i rurala miljöer (Norrland) förhåller sig till traditionella könsroller. Underförstått i texten så uttrycks södra Sverige som det urbana och norra Sverige som det rurala och det återspeglas en urban norm – ett synsätt om norra Sverige (det rurala) som avvikande samt socialt och kulturellt underlägset det urbana.

Vad finns det för samband mellan det urbana respektive det rurala och den hegemoniska maskuliniteten utifrån karaktärsskildringarna i källmaterialet?

I Jägarna skildras de manliga karaktärerna som okultiverade, socialt underlägsna och förknippas med ett föråldrat förhållningsätt till kvinnor i den meningen att de frekvent uttrycker sig misogynt genom kvinnligt nedvärderande skämt och förgriper sig sexuellt på kvinnliga karaktärer. I kontrast till dessa män står Erik, en man som lämnat den norrländska periferin för att leva i Stockholm. Som karaktär agerar Erik hederligt och rättvist och framställs som moraliskt överlägsen somliga karaktärer.

Karaktärsskildringarna återspeglar en maktordning mellan det urbana och det rurala där de urbana karaktärerna tillskrivs positiva egenskaper och de rurala negativa utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Vidare tolkas de rurala maskuliniteterna som avvikande, problematiska och föråldrade. Det skildras alltså en klyfta mellan två olika maskuliniteter, en urban maskulinitet vilket är den som karaktären Erik besitter och en rural maskulinitet som de rurala norrländska männen besitter. Connell (2008) menade på att för att en maskulinitet ska vara hegemonisk ska den vara auktoritär, legitimeras och idealiseras av omgivningen. Frågan kring vilken av de två maskuliniteterna som skildras i jägarna som tolkas som hegemonisk är inte helt självklar. Analysen argumenterar dock för att Erik i högre utsträckning än de rurala manliga karaktärerna framställs som hegemonisk. Han framställs som moraliskt överordnad somliga karaktärer, han skildras som civiliserad, rättvis och arbetar

som polis, han förenar alltså i större uträkning än vad de rurala manliga karaktärerna gör med ledarskap och tolkas därefter i större uträkning som hegemonisk.

Sambandet mellan en hegemonisk maskulinitet och det rurala respektive det urbana genom karaktärsskildringen i En Ettas Dagbok är svår att finna då karaktären Albin och hans maskulinitet är den enda maskuliniteten som skildras. Connell (2008) menade på att multipla maskuliniteter bör förstås i relation till varandra och förlorar sin betydelse om vi analyserar dem utan att ställa de i relation till varandra. Albin maskulinitet ställs inte i relation till någon annan maskulinitet och därför går det inte att analysera om den är hegemoniska eller inte, då den inte kan jämföras med något annat.

I reklamfilmerna av Norrlands Guld så återfinns det inga samband mellan en hegemonisk maskulinitet och det urbana respektive det rurala genom karaktärsskildringarna.

Karaktärsskildringarna som görs av männen i materialet är inte tillräckligt omfattade för att kunna vederlägga en djupgående analys om multipla maskuliniteter. Det görs en tydlig skildring av män från två olika geografiska plaster, de ena är från en urban plats – Stockholm och de andra från en rural plats i Norrland. För att kunna kartlägga hur dessa män och deras maskuliniteter placeras i en hierarki bland multipla maskuliniteter så måste man dock veta mer än att de enbart är från två olika geografiska plaster av Sverige. Det går inte att avgöra om någon av männen tolkas som överordnad eller underordnad eller marginaliserad då skildringarna som görs av dessa män är begränsade. Reklamfilmerna är enbart 40 sekunder långa och det man som tittare redo på om männen i dessa reklamer är inte tillräckligt omfattade för att analysera hur de placeras i en hierarki bland multipla maskuliniteter. I *Jägarna* så är skildringarna av männen och deras maskuliniteter betydligt mer omfattade och i filmen så kontrasteras männen i större uträkning än i reklamfilmerna mot varandra. I *Jägarna* går det alltså att göra en omfattande jämförelse mellan de olika männen och hur dessa förhåller sig till en hegemonisk maskulinitet.

8.2 Avslutade diskussion

Uppsatsen undersöker hur män i rurala miljöer diskursivt framställs och denna visar på att rurala manliga karaktärer i större utsträckning än urban förenas med negativa egenskaper. Diskursen om män på landsbygden är i delar av källmaterialet att de är misogyn, bakåtsträvande och avvikande. Denna diskurs ligger i linje med en urban norm, ett synsätt om landsbygden och dess befolkning som avvikande och problematisk (Forsberg, 2005).

Jag anser att det är viktigt att synliggöra hur män på landsbygden diskursivt framställs i olika typer av media då dessa framställningar bidrar till att förstärka fördomar om människor på landsbygden. Hur individer och grupper från landsbygden skildras i filmer och böcker tror jag får reella konsekvenser för hur man uppfattar människor på landsbygden. I artikeln *Othering the rural: About the construction of rural masculinities and the unspoken urban hegemonic ideal in Swedish media* (2011) argumenterar Stenbacka att media bygger upp och förstärker fördomar om rural maskulinitet. Konstruktionen som görs av rurala män och rurala landskap genom olika dokusåpor menar Stenbacka skaps utifrån en urban norm då konstruktionen bygger på attribut som avviker från den urbana normen. Detta är något som uppsatsens analys också syftar till och påvisar genom att undersöka konstruktioner av män i filmen *Jägarna* och *En Ettas Dagbok*. Skildringar av män i rurala miljöer i boken *En ettas dagbok* och filmen *Jägarna* är på många sätt skildringar av stereotyper - stereotyper som bygger på fördomar.

Uppsatsen visar även på kontrasteringar av urbana könsmärkta identiteter och rurala könsmärkta identiteter och hur konstruktionerna av dessa två ter sig olika. Även detta anser jag är viktigt att synliggöra då det återseglar en större maktstruktur mellan stad och landsbygd. Genom att synliggörs hur män diskursivt framställs i film och i böcker är det även möjligt att ifrågasätta om dessa framställningar som görs är rättvisa och utgår ifrån verkligheten.

En bakomliggande tanke kring uppsats var att få läsaren att tänka; ”men är män på landsbygden verkligen såhär, är de inskränkta och rasistiska och praktiserar personer på landsbygden traditionella könsroller”. Min personliga tanke är att de inte är så, utan att skildringar vi ser i delar av källmaterialet bygger på fördomar, fördomar som skapas och produceras genom en urban norm - ett tankesätt om staden som det ideala. Ett tankesätt om

att staden och dess befolkning är moderna, progressiva jämställda och landsbygden som avvikande och problematisk. Ett tankesätt som bör problematiseras.

8.3 Vidare forskning

Uppsatsen har öppnat upp tankar om rumslighet och genus genom att den undersökt diskursiva framställningar av män i rurala miljöer. Det är viktigt att synliggöra hur underliggande maktstrukturer mellan stad och landsbygd återspeglas i diskursiva framställningar av grupper och individer. I denna uppsats diskuteras framställningar gjorda i olika typer av media dvs. film, bok, reklam och vidare forskning skulle vara att undersöka hur män i rurala miljöer beskriva i andra typer av material exempelvis radio och dokumentärer.

I ett bredare spektrum så kan det vara intressant att undersöka frågor som berör identitetsskapande, rumslighet och genus. Hur görs genus (konstruktionen av kön) på landsbygden respektive i staden? Hur uttrycks könsmaktsordningen bland individer och grupper i staden och på landsbygden? Vidare så vore det intressant att undersöka hur den urbana normen uttrycks bland grupper och individer på landsbygden. Hur skildras den urbana normen på landsbygden, reproduceras den bland dem som bor där och i så fall hur och på vilket sätt? Ytterligare ett område som är av intresse att forska vidare kring är hur diskursiva maktstrukturer uttrycks i olika planeringsdokument exempelvis översiktsplaner och utvecklingsstrategier och undersöka om det återspeglas ett urbant tolkningsföreträde i dessa.

9. Källförteckning

- Bergström, G., & Boréus, K. (2000). *Textens mening och makt, metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Bergström, G., & Boréus, K. (2012). *Textens mening och makt, metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys* (3 uppl.). Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Cision. (den 07 09 1999). *news.cision.com*. Hämtat från news.cision.com:
<http://news.cision.com/se/spendrup/r/nya-reklamfilmer-for-norrlands-guld,e11814>
- Connell, R. W. (2008). *Maskuliniteter* (2:a upplagan uppl.). Göteborg, Sverige: Daidalos.
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (2:a upplagan uppl.). Lund, Sverige: Studentlitteratur AB.
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken* (3:e upplagan uppl.). Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Eriksson, M. (2010). "People in Stockholm are smarter than countryside folks" – Reproducing urban and rural imaginaries in film and life. *Journal of Rural Studies*, 26, ss. 95-104.
- Forsberg, G. (2001). Rural and gender studies: a conceptual comparison. 55, ss. 152-160.
- Forsberg, G. (2005). *Planerigens utmaningar och tillämpningar* (1:a upplagan uppl.). Uppsala, Sverige: Konsultförlaget/Uppsala Publishing house.
- Häriifrån. (den 22 November 2018). *harifrån.nu*. Hämtat från harifrån.nu:
<http://www.harifran.nu/om/>
- Hovne, A. (den 16 November 2018). *Succéstart för Jägarna – mest sedda någonsin*. Hämtat från Omni: <https://omni.se/succ-start-for-jagarna-mest-sedda-nagonsin/a/xR055G>
- Jordbruksverket. (den 22 11 2018). *jordbruksverket.se*. Hämtat från jordbruksverket.se:
<https://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/etjansterforutvecklingavlandsbygden/alltomlandet/sahardefinierarvilandsbygd.4.362991bd13f31cadcc256b.html>
- Lärn, V. S. (1982). *En Ettas Dagbok*. Stockholm, Sverige: Rabén & Sjögren.
- Little, J. (2002). Rural geography: rural gender identity and the performance of masculinity and femininity in the countryside. 26, ss. 665-670.
- Nilsson, L. (den 14 November 2014). *Rolf Lassgård är tillbaka i Jägarna – men i en helt ny roll*. Hämtat från AB Kvällstidningen Expressen:
<https://www.expressen.se/noje/tv/rolf-lassgard-ar-tillbaka-i-jagarna-men-i-en-helt-ny-roll/>
- Norrlands Guld (Regissör). (1997). *När du vill vara dig själv för en stund* [Film]. Paradisets Annonsbyrå.

- Norrlands Guld (Regissör). (2009). *När du vill vara dig själv för en stund* [Film]. Apans planet.
- Notionella sekretariatet för genusforskning. (den 31 03 2016). *Notionella sekretariatet för genusforskning*. Hämtat från Genus.se: <https://www.genus.se/kunskap-om-genus/om-kon-och-genus/>
- Rönnboll, M. (2014). *Ett urbant tolkningföreträde? En studie av hur landsbygd skapas i nationell policy*. Umeå: Umeå universitet.
- Ramberg, K. (2005). *Planeringen utmaningar och tillämpningar* (1:a upplagan uppl.). Uppsala, Sverige: Konsultförlaget/Uppsala publishinghouse.
- Roberts, I. S. (2016). *Fair Shared Cities* (Vol. 1). New York, NY, USA: Routledge.
- Stenbacka, S. (2008). *Ska hela Sveige leva?* Stockholm, Sverige: Formas.
- Stenbacka, S. (2011). Othering the rural: About the construction of rural masculinities and the unspoken urban hegemonic ideal in Swedish media. 27, ss. 235-244.
- Sudvall, K., Carlström, B. (Manusförfattare), & Sudvall, K. (Regissör). (1996). *Jägarna* [Film].
- Tidholm, P. (den 18 Oktober 2018). *Resten av Sverige*. *Resten av Sverige*. Sverige: Sveriges television.